Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Warszawa, 30 października 2026 r.
Znak sprawy: DTS.wzs.057.13.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 20424 Pana Posła Marcina Skonieczki w sprawie uprawnień emerytalnych osób objętych dawnym systemem ubezpieczenia społecznego rolników

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 20424 Pana Posła Marcina Skonieczki w sprawie uprawnień emerytalnych objętych dawnym systemem ubezpieczenia społecznego rolników, uprzejmie przekazuję odpowiedzi na pytania zawarte w powyższej interpelacji.

Ad 1. Jakie znaczenie mają obecnie książeczki sprzedaży produktów rolnych do celów ustalenia świadczeń emerytalnych i rentowych? Czy wpisy w takich książeczkach mogą stanowić dowód podlegania ówczesnemu systemowi ubezpieczenia społecznego rolników lub opłacania składek?

Książeczki sprzedaży produktów rolnych były elementem systemu obowiązującego na podstawie wcześniejszych regulacji prawnych[1], w których wysokość świadczeń rolniczych pozostawała w związku ze średnią roczną wartością sprzedanych produktów rolnych. Przepisy obowiązujące przed wejściem w życie aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników[2] przewidywały uzależnienie wysokości świadczeń od wartości sprzedaży produktów rolnych oraz w określonych przypadkach, od wartości przekazanego gospodarstwa.

[1] Tj. ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. Nr 32, poz. 140) oraz ustawy z dnia 20 kwietnia 1989 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U. Nr 24, poz. 133)
[2] Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025 r. poz. 1770)

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
+48 22 250 01 18
kancelaria@minrol.gov.pl
www.gov.pl/rolnictwo

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami, brak jest możliwości przeliczenia wartości pieniężnej wynikającej z książeczek sprzedaży artykułów rolnych. Tym samym dane dotyczące wartości sprzedaży produktów rolnych zawarte w takich książeczkach nie stanowią obecnie podstawy do ustalania wysokości świadczeń emerytalnych lub rentowych.

Obecnie prawo do świadczeń rolniczych oraz ich wysokość ustalane są na podstawie okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, w skład których wchodzą okresy wynikające z poprzednich regulacji. Należy jednocześnie zaznaczyć, że zmiany w przepisach dotyczących ubezpieczenia społecznego rolników były dokonywane w taki sposób, aby nie naruszyć praw nabytych co znaczy, że osoby, które nabyły prawo w przeszłości albo były w trakcie nabywania tego prawa na podstawie ówcześnie obowiązujących przepisów nie mogą doznać obecnie uszczerbku w tym zakresie. Jest to szczególnie istotne z tego względu, że realizacja prawa do emerytury ma charakter długofalowy i jest odłożona w czasie. Należy mieć bowiem na względzie, że zmienność prawa nie może oznaczać jego niestabilności czy arbitralności, a z drugiej strony zmiany prawa są nieuchronne ze względu na zmieniające się okoliczności społeczno-gospodarcze wymagające kolejnych zmian. Zatem dostosowywanie prawa do zmieniających się okoliczności musi uwzględniać powinność wypracowania rozwiązań sprawiedliwych w stosunku do wszystkich podmiotów, których dotknęła zmiana prawa. Przepisy obowiązującego prawa w zakresie ubezpieczenia społecznego rolników realizują te zasady i nie pozostawiają poza zakresem regulacji okresów ubezpieczenia na podstawie nieobowiązujących już uregulowań prawnych.

Ad 2. Co stało się ze składkami opłacanymi przez rolników na podstawie ówcześnie obowiązujących przepisów oraz wynikającymi z tych przepisów uprawnieniami emerytalnymi w przypadku osób, które nie nabyły prawa do emerytury rolniczej z powodu niewystarczającego okresu ubezpieczenia? Czy osobom tym przysługują obecnie z tego tytułu jakiekolwiek uprawnienia?

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawo do emerytury rolniczej przysługuje osobie, która osiągnęła ustawowy wiek emerytalny oraz podlegała ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat.

W przypadku osób, które nie legitymują się wymaganym 25-letnim okresem ubezpieczenia uprawniającym do emerytury rolniczej, przepisy przewidują możliwość uwzględnienia okresów opłacania składek w ramach tzw. zwiększenia rolnego do

emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłacanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podlega zwiększeniu za okresy opłacania składek na:

- Fundusz Emerytalny Rolników,
- Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników,
- ubezpieczenie emerytalno-rentowe,

o których mowa odpowiednio w przepisach ustaw z 1977 r., 1982 r. i 1990 r. regulujących system ubezpieczenia społecznego rolników.

Oznacza to, że okresy opłacania składek w ramach poprzednio obowiązujących rozwiązań w zakresie ubezpieczenia społecznego rolników mogą być uwzględniane przy ustalaniu uprawnień do zwiększenia rolnego do emerytury wypłacanej z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych.

Ad 3. Czy Ministerstwo dostrzega potrzebę wprowadzenia rozwiązań umożliwiających uwzględnienie opłaconych wówczas składek przy ustalaniu uprawnień lub wysokości świadczeń emerytalnych osób, które nie posiadają wymaganego okresu ubezpieczenia do uzyskania emerytury rolniczej?

Należy wskazać, że obowiązujące rozwiązania prawne przewidują możliwość uwzględnienia okresów opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników również w przypadku osób, które nie nabyły prawa do emerytury rolniczej z uwagi na niespełnienie warunku wymaganego okresu ubezpieczenia. Mechanizmem tym jest zwiększenie rolne do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy ustalaniu, którego uwzględnia się okresy opłacania składek w kolejnych systemach ubezpieczenia społecznego rolników, w tym także okresy przypadające w latach 1977-1990.

W związku z powyższym należy wskazać, że obowiązujące rozwiązania prawne przewidują możliwość uwzględnienia okresów opłacania składek przez rolników również w sytuacji braku prawa do emerytury rolniczej z uwagi na niespełnienie warunku wymaganego okresu ubezpieczenia.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Adam Nowak
Podsekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Departament Spraw Parlamentarnych